

En långsiktig investering

Före och efter grävaren har gjort sitt jobb. Surhållet är borta och vägbanan är klar så när som på bärlagret.

Få insatser i skogsbruket ger så många goda och långvariga effekter som bygget av en skogsbilväg. Framför allt är skogsvägen en långsiktig investering, men ibland kan man förvånas över hur snabbt en väg betalar sig.

Foto: Calle Bredberg

Många, men inte alla har insett det – skogsbilvägen är en riktigt bra investering. Det gäller både ur ekonomiskt och praktisk synvinkel. Dessutom gör den stor nytta för kommande generationer, förutsatt att vägen underhålls som den ska.

Varför en skogsväg?

För att börja i rätt ände frågar vi oss varför vi egentligen ska bygga en skogsbilväg? Listan kan göras lång beroende på vilka syften man har när man vistas i skogen. I skogsbruket är det dock krasst ekonomiska fördelar. Avverkningskostnaderna blir helt enkelt

lägre och virkespriset högre. Dessutom underlättar vägen i samband med markberedning, plantering, röjning och den gallring som ska göras 30 år senare. På riktigt lång sikt ska ju även skogen avverkas igen efter en fullbordad omloppstid. Nyttan sträcker sig alltså bortom generationsgränserna.

Utöver de ekonomiska vinsterna tillkommer givetvis förtjänster i form av ökad tillgänglighet, inte minst under älgjakten.

Hur byggs vägen?

Till en början ska vägen planeras och snittas. Det är ett oerhört viktigt arbete, som

kräver erfarenhet och ett tränat öga. En fel-dragen väg kan totalt förlora sitt värde.

När all planering och tillståndsgivning är klar gäller det att hugga upp en cirka 15 meter bred väggata. Därefter är det dags att ta dit en rejäl grävmaskin, som gör jobbet på ett förvånansvärt snabbt och smidigt sätt. En underdimensionerad grävare är inte att rekommendera.

När grävmaskinen har gjort sitt bör väggkroppen få vila någon månad eller två innan påbygganden inleds. Bärlagret i form av bergkross bör vara i fraktioner omkring 0–80 mm, men där det är bra bärighet fungerar det med ända ned till 0–40 mm. Likaså väljer somliga att ströa på finare kross ovanpå det grövre lagret.

Bärlagret är den stora skillnaden mellan en vinterväg och en året-runt-väg. Norra Skogsägarnas rekommendation är att du satsar på en året-runt-väg när du väl har be-

Text: Göran Westman
produktionsansvarig, region Örnsköldsvik

stämt dig för att bygga en väg. Om du inte kan nyttja vägen året runt är risken mycket stor att du ångrar dig i efterhand.

Viktigt med underhåll

Vikten av att underhålla skogsbilvägen måste betonas. Vattnet är den stora boven i dramat, som kan förstöra vägen på relativt kort tid. Gräs, sly och annan växtlighet drar upp vattnet på vägen. För att hålla vattnet borta bör diken slyröjas regelbundet och man bör dessutom se till att väggroppen håller sig bomberad, så vattnet kan rinna av vägen. I övrigt rör sig underhållet främst om att fylla ut med grus i de fall det behövs

Var ute i god tid

Vägbyggnationer ska alltid anmälas till Skogsstyrelsen. I de fall där vattendrag passerar blir skogsbilvägen även ett ärende för länsstyrelsen. När Norra Skogsägarna har uppdraget att bygga vägen, vilket oftast är fallet, ombesörjer dock föreningen alla nödvändiga kontakter och papersexercis.

Någon skrämmande dyr affär behöver bygget av skogsbilvägen faktiskt inte bli. För att sätta lite perspektiv på det hela kan vi konstatera att den skog som tas ut i samband med byggnationen brukar betala hela vägbygget.

Göran Westman, till vänster, produktionsansvarig i region Örnsköldsvik, växlar några ord med Lars Eriksson, vid företaget Gräv & Sprängning.

Lars Erikssons trettiotonnare hanterar de stora stenbumlingarna på ett fantastiskt smidigt sätt.

Att tänka på vid bygge av skogsbilväg

- Om skogsvägen ska dras i närheten av en större väg bör du kolla med teleoperatören eller kraftbolaget om det finns någon nedgrävd ledning utefter vägsträckningen.
- Dra vägen rätt, följ höjdkurvorna. Det får inte bli alltför kraftiga motlut, vilket försvårar när virket ska ut.
- Akta värdefulla biotoper. Dra vägen vid sidan av myrar etc.
- Gör en ordentlig terrass, cirka fem meter bred. En normal terrass är omkring 60–70 cm hög, men kan variera mellan 40 och 100 cm beroende på underlag.
- Trummor läggs där det behövs. Var inte för snål med trummans längd, den bör helst vara nio meter.
- Lägg stubbar upp och ner i väggroppen.
- Gör mötesplatser med jämna mellanrum.
- Skapa även avkörningsplatser för skogsmaskiner, helst vid en vattendelare.
- Gör en bred vändplan, minst 25 meter i diameter så lastbilarna kommer runt. Det skadar heller inte att göra fickor för skogskojor.

Kostnader och intäkter per meter för en skogsbilväg

Siffrorna i exemplet nedan gäller för en normal stor avverkning och måste anses som ungefärliga. De är framtagna ur ett verkligt vägbygge på en fastighet i Örnsköldsvikregionen. Underhållskostnaderna är beräknade för en tioårsperiod. Alla värden i kalkylen är omräknade per meter och är exklusive moms.

Kostnader		Intäkter	
Trailing, grävmaskin	3 kr	Avverkning väggata	130 kr
Grävning	60 kr	Mervärde, barmarkspost	50 kr
Trummor	10 kr		
Bärlager (10 cm)	55 kr		
Slyröjning/gruslass/sladdn.	5 kr		
Summa:	133 kr	Summa:	180 kr

Viktigt att tänka på när man lägger ned trummor i bäck

- Lägg ned trumman så djupt att det inte är något problem för eventuell fisk att ta sig förbi.
- Trumman ska vara så stor att den klarar höga vår- och höstflöden. I större bäckar kan man eventuellt lägga en halvtrumma utan botten, vilket gör liten påverkan på bäckbottenmiljön.